

Nr 154.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden m. m.; given Stockholms slott den 25 februari 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

C. G. Hammarskjöld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON.

Efter gemensam beredning inom försvars- och socialdepartementen anförde chefen för förstnämnda departement, statsrådet Hammarskjöld:

Under punkten 52 av fjärde huvudtiteln i årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående om- och tillbyggnad av garni-

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 131 häft. (Nr 154.) 403 21 1

sonssjukhuset i Boden, tillsvidare under fjärde huvudtiteln å extra stat för år 1922 såsom reservationsanslag beräkna ett belopp av 358,000 kronor.

Jag anhåller nu att få underställa denna fråga Kungl. Maj:ts prövning.

Den 9 november 1917 uppdrog Kungl. Maj:t åt en kommitté att verkställa utredning, huruvida och under vilka organisatoriska, administrativa och andra förhållanden ett samarbete skulle kunna med fördel åstadkommas mellan å annan ort än Stockholm belägna civila och militära sjukhus, *dels* på det sättet, att de civila sjukhusen å de orter, där två eller flera truppförband vore förlagda, utvidgades därhän, att de kunde mottaga även sjuka från armén, varvid jämväl borde tagas under omprövning lämpligheten av att å dessa sjukhus inrättades vissa specialavdelningar, såsom för ögonsjukdomar samt för öron-, näs- och svalgsjukdomar, *dels ock* på så sätt, att på de orter, å vilka redan funnes militärsjukhus men ej civila sjukhus, de militära sjukhusen anordnades så, att de kunde emottaga även civila sjuka i större utsträckning än hittills varit fallet.

**Framställ-
ning av
sjukhus-
kommittén.**

Denna kommitté — i det följande även benämnd sjukhuskommittén — har i skrivelse den 22 oktober 1920 gjort framställning om vidtagande av åtgärder för beredande av utsträckt möjlighet till vård av civila sjuka å garnisonssjukhuset i Boden samt därvid anfört följande.

Sedan kommittén, efter förberedande överläggningar, preliminärt kommit till det resultatet, att ett samarbete mellan den civila och den militära sjukvården vore önskvärt, hade kommittén beslutat att i sinom tid träda i förbindelse med vederbörande landsting för att söka utröna, under vilka förutsättningar landstingen kunde befinnas villiga att medverka till åstadkommande av berörda samarbete. Dessförinnan hade emellertid kommittén ansett sig böra inhämta utlåtanden i ämnet från, bland andra, chefläkarna vid de sjukhus, å vilka ett samarbete skulle kunna ifrågakomma.

Vad de militära sjukhusen beträffade, hade det synts kommittén i främsta rummet böra göras till föremål för undersökning, huruvida å garnisonssjukhuset i Boden sådana anordningar kunde vidtagas, att det samma kunde upplåtas för vård av civila sjuka i väsentligt större och allännare omfattning än hittills kunnat ske. I sådant syfte hade kommittén den 17 december 1917 till fästningsläkaren i Boden, tillika chefläkare vid garnisonssjukhuset därstädes, avlätit en skrivelse med anhållan om yttrande, huruvida och i vilken omfattning samt under vilka för-

utsättningar ett samarbete mellan den civila och den militära sjukvården av den art, som angåves i en skrivelsen bifogad promemoria, syntes kunna och lämpligen böra komma till stånd vid garnisonssjukhuset.

I sitt med anledning härav den 21 januari 1918 avgivna yttrande hade fästningsläkaren anfört följande:

Yttrande av
fästningsläka-
ren i Boden.

De inom Norrbottens län förekommande länslasarettene vore förlagda till Piteå, Luleå, Gellivara och Haparanda. På sistnämnda plats finnes för närvarande endast ett mindre provisoriskt sjukhus å ett 20-tal sängar. under det ett nytt tidsenligt lasarett under närmaste åren komme att uppföras. Tre av de civila sjukhusen vore således förlagda till kusten, under det endast ett, det i Gellivara, vore beläget längre in i landet och huvudsakligast avsett för de stora gruvsamhällena i övre Norrland. Med hänsyn till läget intoge alltså garnisonssjukhuset i Boden en mera central plats inom länet samt vore från kommunikationssynpunkt synnerligen väl lottat, då järnvägslinjer där sammanstötte från alla fyra väderstrecken.

De civila sjukhusen vore alla av ungefär samma storlek, beräknade i medeltal för cirka 70 patienter. Under stor del av året vore de oftast överfyllda och kunde ej mottaga alla inträdessökande. Följaktligen vore det synnerligen önskvärt, att den civila befolkningen i större utsträckning kunde beredas tillfälle till vård å garnisonssjukhuset än vad hittills varit fallet. Visserligen hade genom nådigt brev den 31 december 1912 förordnats, att manliga civila personer, vilka icke vore anställda i lantförsvarets tjänst eller arbete, finge, då sådant utan olägenhet kunde ske, enligt chefläkarens beprövande intagas till vård å sjukhuset. Att allmänheten hittills ej i någon större omfattning begagnat sig av dessa rättigheter hade haft sin orsak dels däri, att sjukhuset ända sedan krigets början måst reserveras uteslutande för den militära sjukvården, och dels i den höga avgiften å allmän sal, 1 krona 50 öre per dag, då motsvarande plats å civilt sjukhus betingade ett pris av 1 krona under de 30 första dagarna och sedan 50 öre per dag.

Garnisonssjukhuset vore under normala fredsförhållanden avsett för 100 patienter. Under mobiliseringstiden hade patientantalet vissa perioder uppgått ända till 120 å 130. För att ett effektivt samarbete skulle kunna komma till stånd emellan den civila och militära sjukvården och framför allt för att specialavdelningar skulle kunna inrättas, måste åtskilliga organisatoriska och administrativa förbättringar vidtagas. Först och främst borde sängantalet utökas med ett 50-tal platser genom tillbyggnad av ytterligare en sjukpaviljong. Vindsvåningarna i de befint-

liga paviljongerna borde inredas med sköterskerum, badrum, förrådsrum m. m. Inom operationsavdelningen vore även en del omändringar och förbättringar önskvärda. Ekonomibyggnaden borde tillbyggas för beredande av bättre utrymme för köksavdelningen och anordnande av ångkokning. Nuvarande köksavdelningen borde inredas till matrum för sköterskor och betjäning, och i sammanhang härmed borde även rum påräknas för den ökade personalen. Tvättinrättningen borde utökas och förses med maskintvätt och varmluftstork.

Förr eller senare måste under alla förhållanden en del av dessa förbättringar utföras, även om sjukhuset framdeles komme att uteslutande fungera såsom militär anstalt.

Att förslaget från den civila befolkningens sida komme att mottagas med stora sympatier vore fästningsläkaren förvissad om, framför allt ifall garnissonssjukhuset bleve tillgängligt för såväl kvinnliga som manliga patienter och på samma villkor som de civila sjukhusen. För de närgränsande folkrika trakterna i Över-Luleå, Råneå, Edefors och Älvsby socknar bleve det synnerligen fördelaktigt på grund av de lätta kommunikationerna.

Vad planen för samarbetet emellan den civila och militära sjukvården vidkomme, anslöte sig fästningsläkaren helt till sjukhuskommitténs promemoria samt hade intet att erinra däremot.

För sin personliga del ansåge fästningsläkaren, att det vore lyckligt för såväl den militära sjukvården i sin helhet som även för militärläkarnas utbildning, därest ett samarbete kunde komma till stånd och uppslaget finge en tillfredsställande lösning.

Skrivelse till
Norrbottens
länslandsting.

Kommittén hade därefter den 21 juni 1918 avlätit framställning i ämnet till Norrbottens läns landsting och därvid anført, att en mera ingående prövning av frågan om möjligheten av en utvidgning utav garnissonssjukhuset i Boden för emottagande av civila sjuka lämpligast syntes kunna ske genom förhandlingar med representanter för landstinget. Under förutsättning att inom landstinget kunde påräknas sympatier för det framlagda förslaget, anhölle därför kommittén, att landstinget måtte utse ett antal delegerade att tillsammans med kommittén upptaga förvarande fråga till närmare behandling.

Genom beslut vid 1918 års lagtima möte hade landstinget uppdragit åt ett antal delegerade att närmare utreda frågan.

Efter förhandlingar mellan kommittén och förenämnda delegerade hade man enats om att föreslå följande preliminära grunder för en överenskommelse mellan kronan och Norrbottens läns landsting angående vård av civila sjuka å garnisonssjukhuset i Boden.

Grunder för en överenskommelse mellan kronan och landstinget.

1. För beredande av vård åt sådana civila sjuka — även kvinnor och barn — från Norrbottens län, vilka enligt lasaretsstadgans bestämmelser må intagas å länslasarett, upplater kronan å garnisonssjukhuset 40 sängplatser, varav minst 10 platser för förlossningsfall.

2. Före fastställandet av ritningarna till den utav ifrågavarande upplåtelse påkallade tillbyggnad av garnisonssjukhuset skall tillfälle beredas för utav landstinget utsedda sakkunniga att yttra sig över desamma.

3. Läkarpården å garnisonssjukhuset bestrides av, förutom chefläkaren, minst en biträdande läkare.

För behörighet till chefläkarbefattningen erfordras sådan utbildning, som kräves för erhållande av lasaretsläkarbefattning.

Chefläkaren må samtidigt kunna bekläda befattning antingen såsom fästningsläkare eller såsom läkare vid mindre truppförband. Biträdande läkare må samtidigt kunna innehava befattning såsom truppförbandsläkare.

4. Kronan ombesörjer vård och underhåll av samtliga å garnisonssjukhuset intagna sjuka.

5. Såsom bidrag till engångsutgifterna för garnisonssjukhusets utvidgning erlägger landstinget till kronan i ett för allt för varje sängplats, över vilken landstinget äger disponera, ett belopp av 8,100 kronor, därav såsom bidrag till byggnadskostnaderna 7,500 kronor och till kostnaderna för sängutredning m. m. 600 kronor.

6. För vård och underhåll av civila sjuka från länet äger kronan uppbära full ersättning, beräknad efter medeldagskostnaden för nästföregående år. Av ifrågavarande ersättning erlägger patienten själv, därest han icke är medellös, ett belopp, motsvarande den vid länets sjukhus gällande legosängsavgiften, samt landstinget återstoden. För medellös patient bestrides ersättningen i sin helhet av landstinget.

Dessutom betalar landstinget det arvode per år till läkarna vid sjukhuset, vilket kan anses skäligt såsom ersättning för deras vård av de civila sjuka.

7. Landstinget äger att i den form, varom närmare överenskommelse kan träffas, taga del av garnisonssjukhusets räkenskaper.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 februari 1920 hade arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse anført, att styrelsen med hänsyn till förevarande ärendes stora vikt och betydelse såväl för Norrbottens län som ock för Bodens garnison, genom möjliggörande av mera specialiserad sjukhusvård, ansett sig böra lämna sin medverkan till frågans realiserande snarast möjligt. För ett allsidigt bedömande av förhållandena borde emellertid ritningar och kostnadsförslag uppgöras rörande de nybyggnads- och inredningsarbeten vid garnisonssjukhuset i Boden, som ansåges erforderliga. Sjukvårdsstyrelsen ville i detta sammanhang erinra om att, fränsett den föreslagna utvidgningen, en del förbättringar och ändringar i övrigt vid

Uppgörande av förslag till utvidgning av garnisonssjukhuset.

garnisonssjukhuset måste anses nödvändiga. På grund av vad sålunda anförts hemställde sjukvårdsstyrelsen, att arméförvaltningens fortifikationsdepartement och sjukvårdsstyrelse måtte erhålla uppdrag att uppgöra ritningar och kostnadsförslag för de nybyggnads- och ändringsarbeten vid Bodens garnisonssjukhus, som befunnes nödvändiga för att å sjukhuset kunna bereda vård åt civila sjuka från länet i större utsträckning än hittills kunnat äga rum.

Genom brev den 5 mars 1920 hade Kungl. Maj:t bifallit vad sjukvårdsstyrelsen sålunda hemställt ävensom ställt till fortifikationsdepartementets förfogande högst 5,000 kronor för uppgörande av de på grund härav ifrågakommande ritningar och kostnadsförslag m. m.

Såsom närmare omförmäldes i arméförvaltningens skrivelse till Kungl. Maj:t den 31 augusti 1920 angående lantförsvarets medelsbehov för år 1922, hade av sjukvårdsstyrelsen utarbetats ett program för ifrågavarande utvidgning av garnisonssjukhuset i Boden. I enlighet med detta program hade inom fortifikationsdepartementet uppgjorts ritningar och kostnadsförslag. Ritningarna hade varit underställda prövning av landstingets delegerade, och hade dessa ej haft något att mot dem erinra.

Sjukhuset bestode för närvarande av
två sjukpaviljonger,
en mellan dessa liggande och genom en täckt gång med dem förenad byggnad, innehållande mottagningslokaler och operationsrum samt bostäder för sjukvårdspersonal,
en epidemiavdelning,
en ekonomibyggnad med kök och bostäder,
en mindre tvättstuga samt
en del smärre byggnader.

Med de föreslagna tillbyggnaderna avsåges
dels utökning av antalet platser å sjukhuset såväl för arméns behov som för vård av civila patienter — även kvinnor och barn,
dels förbättringar i hittillsvarande sjuklokaler, bl. a. för tillgodose-
ende av nutida fordringar å s. k. bilokaler,
dels anordningar för såväl poliklinisk mottagning i större utsträckning som modern operations- och röntgenavdelning,
dels ock anordningar för kök, tvätt och bad.

Förslaget innefattade tillbyggnad av båda sjukpaviljongerna, varigenom skulle åstadkommas: *inom västra paviljongen* i bottenvåningen en avdelning för 27 patienter, i våningen 1 tr. en avdelning likaledes för 27 patienter (för kvinnor och barn) och i vindsvåningen en avdelning för 10

förlossningsfall och ett antal bostäder för sjukvårdspersonal samt inom östra paviljongen i bottenvåningen en avdelning för 25 patienter, i våningen 1 tr. en avdelning likaledes för 25 patienter och i vindsvåningen en avdelning för 20 patienter samt ett antal bostäder för sjukvårdspersonal. Sammanlagda antalet platser skulle sålunda uppgå till 134, av vilka 40 beräknades för civilt behov.

Polikliniklokaler anordnades genom tillbyggnad av mittelbyggnaden, vilken ävenledes avsåges för portvaktsbostad och sysslomanskontor.

Operationsavdelning anordnades i nuvarande mittelbyggnad samt röntgenavdelning genom tillbyggnad av sammanbindningsgången mellan mittelbyggnaden och västra sjukpaviljongen.

Ny ekonomibyggnad vore avsedd att uppföras innefattande för kök, tvätt och centralbad nödiga lokaler, matsalar för personalen, bostäder samt därjämte en ångcentral. Nuvarande ekonomibyggnad anordnades till bostäder.

Samtliga byggnader stode genom täckta gångar i förbindelse med varandra.

Kostnaderna för ifrågavarande byggnadsarbeten jämte uppvärmnings-, belysnings- och sanitära anordningar ävensom för inventarier hade av fortifikationsdepartementet beräknats sålunda:

Östra paviljongen.

Tillbyggnad (3,180 m ³ à 90 kr.)	kr. 286,200: —	
Förändringsarbeten	» 13,800: —	kr. 300,000: —

Västra paviljongen.

Motsvarande arbeten	»	300,000: —
---------------------	---	------------

Administrations- och operationsbyggnaden.

a) Polikliniken.

Tillbyggnad (av trä, källaren inräknad, 1,680 m ³ à 75 kr.)	kr. 126,000: —
--	----------------

b) Röntgenavdelningen.

Tillbyggnad (av trä, källaren inräknad, 630 m ³ à 75 kr.)	» 47,250: —
--	-------------

c) Operationsavdelningen.

Förändringsarbeten	» 16,750: —	» 190,000: —
--------------------	-------------	--------------

Transport kr. 790,000: —

Transport kr. 790,000: —

*Den nya ekonomibyggnaden.*Nybyggnad (av betong, källaren inräknad, c:a 5,600 m³ à 95 kr.) kr. 530,000: —

Installation för bad-, tvätt- och kokapparater samt ångpannor » 100,000: — » 630,000: —

Sammanbindningsgångar » 65,000: —*Nuvarande ekonomibyggnaden.*

Ombyggnad till bostäder » 30,000: —

Planering och stängsel » 15,000: —

eller tillhopa kr. 1,530,000: —

inventarier » 20,000: —

Summa kronor 1,550,000: —

Epidemisjukhusfrågan.

Då förslaget om utvidgning av garnisonssjukhuset i Boden för mottagande av civila sjuka stode i ett visst samband med frågan om ordnandet av epidemisjukvården för Boden jämte omnejd, tillåte sig kommittén att i detta sammanhang något beröra denna fråga.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 mars 1920 hade särskilda av Norrbottens läns landstings sjukvårdskommittéer utsedda arbetsdelegerade för uppgörande av generalplan till sjukvårdens ordnande inom Norrbottens län anmält, att delegerade verkställt en första orienterande utredning rörande behovet av epidemivårdsanstalter inom länet, samt att därvid befunnits, att för bygden omkring de i Boden sammanstötande järnvägslinjerna borde i Boden förläggas ett stort centralt epidemisjukhus med ett antal av omkring 80 sängar för civila sjuka. Då emellertid i Boden redan funnes ett epidemisjukhus av betydande storlek för militärt ändamål, hölle delegerade före, att man genom utvidgning av detta skulle på det mest ekonomiska sätt kunna tillgodose både det civila och det militära behovet av epidemisjukhus. I anslutning härtill anhölle delegerade, att uppdrag måtte lämnas åt vederbörande statsmyndighet att samråda med arbetsdelegationen för uppgörande av förslag till utvidgning av garnisonens epidemisjukhus i Boden, så att även det civila behovet bleve tillgodosett, ävensom att uppgöra förslag till överenskommelse rörande villkoren för det gemensamma sjukhusets drift.

Uti häröver den 30 april 1920 avgivet utlåtande hade arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement samt sjukvårdsstyrelse

framhållit såsom sin principiella uppfattning med avseende å sjukhusvård, att det vore för landets befolkning av stor betydelse, att antalet sjukhusplatser utökades och vidmakthölles vid siffror, som i möjligaste mån motsvarade behovet därav, samt att för ernående av bästa resultat i sådant avseende — största möjliga utnyttjande av befintliga sjukhusplatser på ekonomiskt mest fördelaktiga villkor — de civila och militära myndigheterna oavslåtligen borde samarbeta. Med hänsyn härtill ansåge departementen och styrelsen delegerades framställning med avseende å epidemivården inom Bodens samhälle vara väl värd att beaktas och bliva föremål för närmare utredning, på grund varav departementen och styrelsen hemställde, att åt generalfältläkaren F. J. Bauer, chefen för fortifikationsdepartementets kasernbyrå, översten C. G. W. Gartz, arkitekten å samma byrå E. S. Josephson samt chefen för intendentsdepartementets underhållsbyrå, översten C. E. von Gegerfelt måtte lämnas i uppdrag att samråda med delegerade i föreslaget hänseende.

Genom beslut den 14 maj 1920 hade Kungl. Maj:t bifallit vad arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement samt sjukvårdsstyrelse sålunda hemställt.

Enligt vad kommittén inhämtat, hade i detta ämne förda förhandlingar numera resulterat i ett förslag om utvidgning av garnisonens i Boden epidemisjukhus, och beräknades kostnaderna härför uppgå till 596,000 kronor. Även detta förslag jämte därtill hörande ritningar hade förelagts ovannämnda delegerade och blivit av dem godkänt. Frågan angående den kombinerade epidemivården komme att i särskild skrivelse underställas Kungl. Maj:t.

I enlighet med förut omförmälda preliminära grunder för en överenskommelse mellan kronan och Norrbottens läns landsting angående vård av civila sjuka å garnisonssjukhuset i Boden skulle landstinget såsom bidrag till engångsutgifterna för garnisonssjukhusets utvidgning till kronan erlægga i ett för allt för varje sängplats, över vilken landstinget ägde disponera, ett belopp av 8,100 kronor, eller alltså tillhoppa för 40 sängplatser 324,000 kronor. I det uppgjorda kostnadsförslaget hade emellertid ekonomibyggnaden beräknats med hänsyn jämväl till den ifrågasatta utvidgningen av garnisonens epidemisjukhus för vård av civila sjuka. Såsom bidrag till kostnaderna för ekonomibyggnaden ävensom för epidemisjukhusets utvidgning skulle landstinget, enligt vad i annat sammanhang föresloges, erlægga ett belopp av 676,000 kronor. Den sammanlagda engångskostnad, som skulle påföras landstinget, uppginge alltså till $(324,000 + 676,000 =) 1,000,000$ kronor. Återstoden av den till $(1,550,000 +$

Kostnadernas
fördelning å
staten och
landstinget.

596,000=)2,146,000 kronor beräknade totalkostnaden för ifrågavarande utvidgningsarbeten, eller således 1,146,000 kronor, skulle gäldas av staten.

1920 års lands-
tings beslut.

Förenämnda, av Norrbottens läns landsting utsedda delegerade för underhandlingar rörande garnisonssjukhusets i Boden upplåtande för civila sjuka hade i skrivelse till kommittén meddelat, att landstinget vid årets lagtima ting för sin del godkände det mellan kommittén och landstingets delegerade träffade preliminära avtalet angående rätt för landstinget att å garnisonssjukhuset disponera 40 sängplatser, dock med den ändring, att i punkt 5 av den föreslagna överenskommelsen intagits ett stycke av följande lydelse:

»Staten beviljar landstinget ett 40-årigt amorteringslån till belopp motsvarande landstingets bidrag till engångsutgifterna för garnisons-sjukhusets utvidgning.»

Landstinget stode nämligen inför stora utgifter icke blott för ordnande av den allmänna sjukvården inom länet, såsom framginge av den plan för sjukvårdens ordnande, vilken landstinget vid tinget i september månad 1920 godtagit, utan även för lösandet av tuberkulossjukvårdsfrågan, vilket komme att omfatta, utöver vad i nyssnämnda plan angäves, uppförandet av ett stort centraltuberkulossjukhus om ett par hundra sängar och några s. k. bygdesanatorier i likhet med det nu i Över-Torneå för 420,000 kronor beslutade. Sjukvårdens ordnande inom länet komme att kosta tinget åtskilliga miljoner kronor, vilka måste anskaffas genom lån. I Norrbotten finnes dessutom så många andra frågor att lösa, särskilt beträffande samfärdseln, odlingen och undervisningen, vilka redan vore lösta i de gammalkulturella delarna av landet, men som här återstode att ordna för tillgodoseendet av befolkningens krav på möjligaste likvärdighet med övriga i landet. Allt detta krävde medel att anskaffa, och då ju icke ett eller ett par års skattebärande skulle bära hela bördan för kommande, borde utgifterna så långt ske kunde fördelas framåt genom anlåtande av amorteringslån. Då nu landstinget hade svårighet att kunna i dessa tider anskaffa lån, hade det ansett sig kunna göra en framställning till staten om att icke nödgas upptaga lån på annat håll för att likvidera staten, utan få utgiften till staten övertagen omedelbart såsom skuld att likvideras lånevägen genom amorteringar.

Kommitténs
hemställan.

Beträffande det sålunda framställda förslaget om beviljande av lån åt landstinget för ifrågavarande ändamål hade kommittén för sin del icke funnit sig böra avgiva något yttrande, utan torde det ankomma på vederbörande myndighet att pröva, huruvida dylikt lån, av statsmedel eller på annat sätt, kunde beredas landstinget.

Under förutsättning att denna fråga vunne en tillfredsställande lös-

ning och med åberopande av vad övrigt i ärendet förekommit, hemställde kommittén, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för beredande av utsträckt möjlighet till vård av civila sjuka å garnisonssjukhuset i Boden i huvudsaklig överensstämmelse med förut angivna grunder.

Sedan Norrbottens läns landsting vid 1920 års lagtima möte uppdragit åt vissa delegerade att å landstingets vägnar fullfölja de inledda förhandlingarna rörande ordnandet av den civila epidemisjukvården i Boden samt att göra de erbjudanden, vartill landstingets beslut berättigade, hava dessa delegerade jämte förenämnda, av Kungl. Maj:t genom beslut den 14 maj 1920 utsedda personer uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 26 oktober 1920 gjort framställning om epidemisjukhusets i Boden utvidgning för mottagande av civila sjuka samt därvid framlagt följande förslag till överenskommelse mellan kronan och Norrbottens läns landsting angående gemensam epidemivård vid garnisonssjukhuset i Boden:

Framställning rörande upplåtande av det militära epidemisjukhuset i Boden för vård av civila sjuka.

1. Epidemisjukhuset utbygges i enlighet med uppgjord ritning och kostnadsförslag, och upplåtas till Norrbottens läns landsting för epidemivård 50 sängar, varjämte landstinget äger att belägga de av garnisonens sängar, som eventuellt icke äro tagna i anspråk, liksom garnisonen ock må belägga ledigvarande landstingets sängar.

2. Läkarvården å epidemiologiska avdelningen bestrides av en överläkare och en underläkare.

För behörighet till överläkarbefattningen erfordras sådan utbildning, som kräves för motsvarande civil befattning. Såväl överläkare som underläkare må samtidigt kunna bekläda befattning som läkare vid truppförband.

3. Kronan ombesörjer vård och underhåll av samtliga å avdelningen intagna epidemiskt sjuka.

4. Landstinget erlägger i engångsavgift 676,000 kronor sålunda beräknad: ombyggnad av epidemisjukhuset kronor 500,000: — samt c:a fjärdedelen

av ny ekonomibyggnad	kronor 570,000: —	
» lik- och obduktionshus	» 25,000: —	
» den nya desinfektionsanstalten	» 75,000: —	kronor 167,000: —
samt av kulverten	» 9,000: —	

Summa kronor 676,000: —

5. Landstinget lämnas för gäldandet av i punkt 4 omförmälda summa ett 40-årigt amorteringslån av staten å 676,000 kronor, minskat med den summa, som, enligt nämnda kungörelsen av den 7 september 1920 (S. f. s. nr 667), skall utgå med 2,500 kronor för sjukplats och således här med sammanlagt 125,000 kronor. Villkoren för lånet i övrigt torde av Kungl. Maj:t böra fastställas.

6. Landstinget betalar för driften av epidemisjukhuset en avgift per underhållsdag, utgörande medelkostnaden för sådan under nästförflutna år, beräknad efter de grunder, som äro gällande beträffande utgifterna å civila sjukhus. I denna kostnad ingår dock ej den avlöning, som jämlikt för lantförsvaret gällande stater är tillerkänd militärläkare.

7. Landstinget betalar för år som tilläggsarvode till läkarpersonalen 50 procent av de å militär stat uppförda löner (arvoden) samt å härå utgående dyrtidstillägg.

8. Landstinget äger att insätta en ledamot i styrelsen för garnisonssjukhuset.

9. Landstinget äger att i den form, varom närmare överenskommelse kan träffas, taga del av garnisonssjukhusets räakenskaper.

10. Denna överenskommelse gäller till och med den 31 december 1933 och därefter med en uppsägningstid från kronans sida av 4 år. Lösesumman bestämmes av skiljemän, utsedda enligt lag.

11. Landstinget garanteras samma rättigheter i avseende på denna överenskommelse, som om den vore in-tecknad med servitut i egendomen.

12. Eventuella skiljaktigheter angående tolkningen av detta kontrakt få icke dragas inför domstol, utan skola avgöras av skiljemän enligt lag.

13. Därest ett diagnostiskt-bakteriologiskt laboratorium för övre Norrland beslutas uppföras i samband med det utvidgade epidemisjukhuset, skall kostnaden härför gäldas av Kungl. Maj:t å socialdepartementet.

Enligt vid delegerades förenämnda skrivelse fogat förslag är garnisonssjukhusets epidemiavdelning avsedd att anordnas på i huvudsak följande sätt:

Den befintliga epidemiavdelningen, som är uppförd av sten i en våning, tillbygges i båda ändarna samt påbygges med två våningar. Avdelningen avses för: i bottenvåningen huvudsakligen nervfeber, paratyfus och rödsot, i våningen 1 tr. skarlakansfeber och i våningen 2 tr. difteri. (Andra epidemiska fall från länet avses att intagas på dess särskilda sjukstuga i Boden; vid större epidemier inom garnisonen anordnas sjukavdelningar i kasernerna enligt särskilda för var och en av dessa uppgjorda planer för dylika fall.)

I varje våning av epidemiavdelningen äro könen åtskilda. Särskilda ingångar anordnas för bottenvåningen, särskild trappuppgång för vardera våningen 1 och 2 tr. Dessutom finnes i var ända av byggnaden en trappuppgång, avsedd dels såsom säkerhetsåtgärd, dels för de patienter, som utskrivas från sjukhuset.

Ekonomiavdelningen, som är gemensam för hela garnisonssjukhuset, förbindes med epidemiavdelningen medelst en täckt gång. Denna avses, utom för framdragande av ledningar för ånga, vatten m. m., för transport av mat och tvätt till den under byggnadens mittparti befintliga källaren, som genom hiss står i förbindelse med de olika våningarna.

Det smutsiga linnet förskaffas från respektive våningars sköljrum i slutna säckar genom s. k. nedkastningstrumma till ett i källaren i byggnadens mittparti befintligt rum, varest det undergår lämplig desinfektion, innan det transporteras till tvättinrättningen i ekonomiavdelningen.

Byggnaden förses med centraluppvärmning och elektrisk belysning, vatten och avlopp, W. C., m. m.

Över sist omförmälda framställning har länsstyrelsen i Norrbottens län den 4 november 1920 avgivit yttrande samt därvid, med uttalande av sin övertygelse, att den ifrågasatta anordningen vore synnerligen lämplig för fullföljande av planen för epidemivårdens ordnande inom länet, tillstyrkt, att Kungl. Maj:t ville genom bifall till framställningen bereda landstinget möjlighet att förverkliga nämnda plan.

Yttrande av
länsstyrelsen i Norrbottens län.

Byggnadsstyrelsen har uti den 20 november 1920 avgivet yttrande förklarat sig icke hava något att erinra mot de med avseende å den ifrågasatta utvidgningen av garnisonssjukhuset och dess epidemiavdelning uppgjorda ritningar och kostnadsförslag.

Yttrande av
byggnadsstyrelsen.

Icke heller medicinalstyrelsen, som den 25 november 1920 avgivit yttrande i ämnet, har funnit anledning till erinran mot berörda ritningar och kostnadsförslag. Beträffande det ifrågasatta samarbetet mellan den militära och den civila sjukvården har styrelsen anført, att dylikt samarbete skulle bliva till fördel för såväl staten som vederbörande landsting, och i här föreliggande fall skulle samarbetet vara av särskilt stor betydelse såsom beredande en genom sitt läge i sjukvårdshänseende vanlottad landsdel tillgång på sakkunnig läkarvård samt vård och isolering av smittsamt sjuka.

Yttrande av
medicinalstyrelsen.

Arméförvaltningen har uti avgivet utlåtande av den 22 november 1920 anført följande:

Yttrande av
arméförvaltningen.

Förevarande framställningar avsåge i stort sett att genom utvidgning av sjukhuset i Boden, med väsentligt bidrag av landstinget, låta den militära sjukvården i Boden svara jämväl för den civila inom samhället med omnejd.

För närvarande stode frågan på dagordningen av följande anledning. Garnisonssjukhuset i Boden vore icke i det skick, att fordringarna å behörig sjukvård kunde anses tillgodosedda; polikliniklokaler, sjukrum och ekonomibyggnad vore för försättande i tidsenligt skick i behov av väsentliga förbättringar.

Norrbottens läns landsting behövde å sin sida dels möjlighet till utvidgad lasarettsvård i Boden utöver den, som redan nu kunde beredas (och varom i sjukhuskommitténs skrivelse erinrades), dels, närmast på grund av epidemilagens föreskrifter, lokaler för vård av sina epidemiskt sjuka.

Det låge då i sakens natur, att en del avsevärda besparingar skulle kunna göras, om man förlade dessa nybyggnader på en gemensam tomt, om man från början planlade desamma ur enhetlig synpunkt, och om man inrättade en genomförd gemensam administration och gemensam sjukvård. Orden vore hämtande ur »Betänkande angående sammanslagning av garnisonssjukhuset i Stockholm och serafimerlasarettet avgivet den 11 mars 1918» av särskilda sakkunniga och gällde i sitt fulla omfång även här.

För ärendets utveckling till sitt nuvarande läge redogjorde sjukhuskommittén i sin framställning. Såsom av denna framginge, hade arméförvaltningen tidigare principiellt angivit sin ståndpunkt till föreliggande sjukvårdsfrågor — förutom i sjukvårdsstyrelsens skrivelse den 19 februari 1920 — i arméförvaltningens skrivelse den 31 augusti 1920 angående medelsbehovet för år 1922.

I den förra framhölle sjukvårdsstyrelsen, att det för landets befolkning vore av stor betydelse, att antalet sjukhusplatser utökades och vidmakthölles vid siffror, som i möjligaste mån motsvarade sjukvårdsbehovet, samt att för ernående av bästa resultat i sådant avseende — största möjliga utnyttjande av befintliga sjukhusplatser på ekonomiskt mest fördelaktiga villkor — de civila och militära myndigheterna oavslåtligen borde samarbeta.

Arméförvaltningen hemställde i nyssnämnda skrivelse den 31 augusti 1920, att Kungl. Maj:t i avvaktan på det beslut, Norrbottens läns landsting kunde komma att år 1920 fatta angående ifrågasatt samarbete, måtte i statsverkspropositionen till 1921 års riksdag upptaga en summa av 980,000 kronor.

Här föreliggande, till arméförvaltningen remitterade framställningar kunde från denna synpunkt betraktas som ett fullständigt och — för landstingets vidkommande — bekräftande av vad arméförvaltningen preliminärt sålunda i frågan redan anfört.

Genom tillsättande av den stora sjukhuskommittén, genom medgivande i brev den 5 mars 1920 av ritningars och kostnadsförslags upprättande för ett utvidgat garnisonssjukhus i Boden, vidare genom utseende i brev den 14 maj 1920 av delegerade från arméförvaltningen för samarbete i Bodens epidemisjukhusfråga, syntes Kungl. Maj:t hava tillkännagivit sin anslutning till de grundsatser, på vilka här föreliggande framställningar byggde.

Enahanda syntes vara fallet med riksdagen, som vid debatten den 15 maj 1917 samt den 2 mars och den 11 maj 1920 och genom anvisande av medel för vissa civila sjukvårdsinrättningars upplåtande för militär per-

sonal visat sig tillmäta frågan om samarbete mellan den militära sjukvården och landets sjukvård i övrigt synnerligt stor betydelse.

På grund av ärendets vikt ansåge sig arméförvaltningen böra ytterligare i korthet antyda dess bärvidd och skärskåda detsamma i samband med aktuella principfrågor för landet i dess helhet.

Med hänsyn till nuvarande finansiella läge syntes särskilt en mindre stat icke böra för ernående av ett mål underlåta något medel, som, med fördelar i övrigt för landets kultur, inbesparade tid, arbetskrafter och utgifter.

Beträffande övre Norrlands sjukvårdsangelägenheter, vilka även utgjorde ett framträdande statligt intresse, hade svagheter, särskilt vid de stora epidemierna förflutna år, kraftigt givit sig tillkänna. Det hade därför syntes önskvärt, att vid beräkningen av landets, här särskilt övre Norrlands sjukvårdsresurser, de militära sjukvårdsanstalterna och deras personal, i den mån förhållandena medgäve, toges i anspråk jämväl för civilt klientel. En arbetsfördelning mellan civila och militära sjukhus syntes från denna synpunkt utgöra en lycklig form för sådant samarbete.

Vad särskilt anginge det föreslagna utvidgade garnisonssjukhuset i Boden, skulle detta säkerligen som en sanitär stödjepunkt för övre Norrland hava en viktig uppgift att fylla.

Det syntes i detta sammanhang icke böra lämnas obeaktat, att möjligheten att till Boden förlägga ett för övre Norrland avsett diagnostiskt-bakteriologiskt laboratorium, vilken fråga framförts av särskilda sakkunniga i betänkande beträffande riktlinjerna för statens bakteriologiska laboratoriums organisation och utveckling, för relativt ringa kostnader syntes kunna förverkligas genom förläggande av detsamma till det planlagda Bodensjukhuset.

Att särskilja de fördelar, som föreslaget samarbete skulle hava särskilt för staten, för landstinget och för lantförsvaret, läte sig svårligen och endast i viss mån göra, då vad som gagnade den ena parten i regel medförde fördelar även för de övriga.

Från *lantförsvarets synpunkt* torde emellertid följande böra framhållas.

Garnisonssjukhuset i Boden försattes i fullt tidsenligt skick, med polikliniker, röntgenavdelning, transportanordningar inom sjukhuset, alla nödiga bilokaler för sjukavdelningarna, ökat sängantal, modern ekonomisavdelning med ångtvätt, ångkök och bad, modern epidemiavdelning med tidsenliga isoleringsmöjligheter för de olika sjukdomarna.

Ökade möjligheter erhöles för sjukvårdspersonalens utbildning.

Fältläkarkårens rekrytering underlättades; bristen på tidsenliga sjukhusmöjligheter och självständig sjukhusläkarverksamhet hade med rätta uppgivits som en av orsakerna till svårigheterna vid fältläkarkårens rekrytering. Jämväl i detta hänseende torde Bodensjukhuset ha en uppgift att fylla.

Vad särskilt epidemivården beträffade, erhöle kommandanten i Boden ett synnerligen gott stöd i den föreslagna utvidgade epidemiavdelningen och dess resurser i personal och material vid förebyggande av epidemiska sjukdomar inom garnisonen, liksom vid ledandet av utbrutna dylika; och komme detta givetvis landsdelen i sin helhet direkt till godo.

Slutligen måste som synnerligen betydelsefullt framhållas, att försvarsberedskapen vid mobilisering och i krig väsentligt skulle stärkas av sjukhusplanernas förverkligande.

Att från *landstingets synpunkt* ytterligare beröra ärendet syntes i övrigt överflödigt med hänsyn ej mindre till vad ovan redan anförts, än även till att initiativet delvis utgått från landstinget i dess eget välförstådda intresse.

En detaljgranskning av föreliggande ärende torde i huvudsak böra avse kostnads- och organisationsförhållanden, då sjukvårdsstyrelsen varit i tillfälle att från teknisk-medicinsk synpunkt följa planernas och ritningarnas tillblivande, och medicinalstyrelsen för övrigt torde ägna sin uppmärksamhet jämväl åt denna sida.

Nuvarande antal sängplatser i det egentliga garnisonssjukhuset i Boden uppginge till 85 å 88, efter den vanliga beräkningsgrunden av 7 kvm. golvyta pr säng och efter avdrag av rum för nödig sjukvårdspersonal.

De nya sjukpaviljongerna komme att rymma 134 sängar. Från droges för länet beräknade 40 sängar, återstode 94 sängar, således en utökning för arméns behov av 6 å 9 sängar, vilken måste anses synnerligen välbehövlig.

Därjämte borde beaktas möjligheten till den större tillfälliga överbeläggning, som ett större sjukhus med ett flertal rum kunde medgiva.

Epidemiavdelningen rymde nu ungefär 28 platser och vore avsedd att utökas till 75 å 78; ökningen vore avsedd för länets behov. Beräkningen av det för länets behov erforderliga antalet sjuksängar undandroge sig givetvis arméförvaltningens bedömande.

Vid granskning av de siffror, sjukhuskommittén anført, framgiuge, att desamma med 166,000 kronor överstege de i arméförvaltningens anslagsäskanden för år 1922 beräknade 980,000 kronor.

Angående anledningen till kommitténs högre slutsumma ville arméförvaltningen framhålla följande.

Då de skisser, vilka legat till grund för arméförvaltningens ovan nämnda kostnadsberäkning å 980,000 kronor, preliminärt underställts medicinalstyrelsen — vilken myndighet nämligen kunde förutsättas skola erhålla ifrågavarande ärende på remiss — hade från medicinalstyrelsen gjorts följande erinringar:

1) Med hänsyn till såväl eldfara som risken av smittöverföring borde i epidemiavdelningen anordnas trappuppgång i vardera ändan av byggnaden.

2) Nuvarande ekonomiavdelning borde icke ingå i den nya ekonomiavdelningen; en helt ny dylik borde uppföras, och borde den förläggas så, att kommunikationsgångar kunde anordnas från densamma icke endast till själva garnisonssjukhuset utan även till epidemisjukhuset.

Fortifikationsdepartementet och sjukvårdsstyrelsen hade funnit dessa synpunkter värda att beaktas, och hade på grund därav skissförslaget omarbetats även för övriga byggnader.

Vid beräklandet av kostnaderna såväl för tillgodoseende av kravet på trappuppgångar i epidemiavdelningen som även för uppfyllandet av en del påpekade krav i avdelningen hade dessa visat sig uppgå till en summa av 96,000 kronor. Övriga merkostnader, eller 70,000 kronor, hade till största delen uppkommit vid hänsynstagande till förslaget angående ändring av ekonomiavdelningen.

Arméförvaltningen ansåge i likhet med sjukhuskommittén, att med nämnda ändringar och med en del övriga anordningar det nu föreliggande förslaget dels på ett mycket tillfredsställande sätt tillgodosåge sjukvården, dels ur alla synpunkter möjliggjorde en ekonomisk drift av sjukhuset.

Vad beträffade de kostnader, som föreslagits skola påföras landstinget, hade arméförvaltningen intet att erinra emot, att de utginge med 1,000,000 kronor, ej heller mot den beräkning, som legat till grund för denna summa, nämligen 324,000 kronor för 40 sängar å det egentliga garnisonssjukhuset och 676,000 kronor för epidemiavdelningen.

Beloppet 324,000 kronor vore beräknat efter 8,100 kronor per sjuksäng, eller efter de grunder, som riksdagen godtagit för disponerande för arméns räkning av visst antal sjuksängar i Linköping och Umeå.

Beträffande beloppet 676,000 kronor för epidemiavdelningen låge till grund för beräklandet därav det ursprungligen föreliggande förslaget, varvid sålunda hänsyn ej tagits till de ökade kostnader, som betingats

av trappuppgångarna i epidemiavdelningen m. m. Då landstinget redan beslutat i frågan, torde det emellertid ej vara anledning föreslå någon ändring i det bidrag, som erfordrades av landstinget, så mycket mindre, som nedanstående beräkningsgrund för nämnda anslag syntes böra föredragas på grund av de onekliga fördelar, armén erhöle genom ett utvidgat epidemisjukhus:

ungefär $\frac{3}{4}$ av epidemiavdelningen (500,000+96,000	
kronor)	450,000 kronor
» $\frac{1}{4}$ » ekonomiavdelningen (630,000 kronor)	156,000 »
en del i övriga byggnader och gångar	70,000 »
<hr/>	
Summa 676,000 kronor	

Vad så anginge de förändringar i staterna, vilka skulle bli en följd av utvidgningen, torde erfordras en utökning i intendenturkårens stat med en kaptensbeställning. Övriga ändringar framginge av ett skrivelsen bifogat förslag till stat.

Härtill vore följande att anföra.

I fråga om sängantal kunde av militära sjukhus det föreslagna Bodensjukhuset närmast jämföras med garnisonssjukhuset i Stockholm. Vid beräkandet av erforderlig personal hade hänsyn dock i främsta rummet tagits till erfarenheterna från civila sjukhus samt till lokala Bodenförhållanden. Beaktande hade även skänkts å ena sidan till, att militära sjukvårdselever vore avsedda att deltaga i enklare sjukvårdsärenden, å den andra till, att personalen med hänsyn till det militära klientelet och dess livligare omsättning icke finge tilltagas alltför knappt.

Nuvarande antal å stat uppförda militärläkartjänster vore icke avsett att ökas. Eventuellt behov av ökning torde under tider av större sjuklighet kunna tillgodoses liksom nu genom extra läkare. Läkartjänsterna torde likaledes i enlighet med nuvarande förhållanden böra åtminstone tillsvidare kvarstå å kommendantskapets i Boden stat, ej minst på den grund, att det torde böra påvåla kommendanten att i första hand ordna läkarnas inbördes tjänstgöringsförhållanden.

Det torde såsom särskilt beaktansvärt vid bedömandet av underhållskostnaderna från staten böra erinras därom, att landstinget förbundit sig att för sina sjuka — å det egentliga garnisonssjukhuset såväl som å epidemisjukavdelningen — erlägga en avgift per underhållsdag, utgörande medelkostnaden för hela driften under nästförflutna år, beräknad efter de grunder, som vore gällande beträffande utgifterna å civila sjukhus (utom läkarlöner). Den uppställning, som av medicinalstyrelsen

fastställts för redovisande av utgifterna vid civila lasarett, avsåges ligga till grund för här avsedda beräkning av landstingets andelar i kostnaderna för driften.

Det torde böra erinras, att man i sättet för sanatorieavgifternas gäldande jämlikt kungl. brev den 22 mars 1912 hade en jämförelse beträffande gäldandet av dagavgifter motsvarande fulla underhållskostnaderna.

Samtliga löner och övriga förmåner å de föreslagna staterna vore likartade med nu för garnisonssjukhusen gällande. Någon ändring i avlöningens storlek hade icke i detta sammanhang föreslagits, då hit hörande frågor för närvarande vore under utredning (av arméns lönesakkunniga), och för övrigt måste ses i samband med en del andra jämförliga förhållanden.

På grund av vad sålunda framhållits tillstyrkte arméförvaltningen för sin del upptagande i statsverkspropositionen till 1921 års riksdag av de anslag, framställningarna avsåge.

Såsom inledningsvis anförts, har utredning ansetts böra verkställas i fråga om åvägabringande av ett samarbete mellan civil och militär sjukvård dels genom militära patienters mottagande å vissa civila sjukhus och dels genom upplåtandet av militära sjukhus för vård av civila sjuka. Fördelarna av ett dylikt samarbete hava redan i så måtto vunnit statsmakternas erkännande, att riksdagen på framställning av Kungl. Maj:t beviljat medel för att möjliggöra överenskommelser med vederbörande landsting angående disponerande för arméns behov av visst antal sängplatser å länslasaretten i Linköping och Umeå.

De framställningar, som nu föreligga till prövning, avse, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, en utvidgning av Bodens garnisons-sjukhus, varigenom därstädes skulle kunna i erforderlig omfattning beredas lasarets- och epidemisjukvård åt den civila befolkningen i Boden och trakten däromkring. Att en sådan anordning skulle vara till synnerligt gagn i flera avseenden, torde hava till fullo ådagalagts genom vad i ärendet förekommit. Riksdagens år 1920 församlade revisorer, vilka besökt garnisonssjukhuset i Boden, hava rörande det ifrågasatta samarbetet uttalat, att detsamma syntes revisorerna önskvärt och torde medföra fördelar för såväl staten som landstinget.

Från det militära sjukvårdsväsendets synpunkt torde särskilt böra tagas i betraktande, att garnisonssjukhuset för närvarande befinner sig i ett sådant skick, att under alla förhållanden väsentliga förbättringar inom den närmaste tiden äro av behovet påkallade. Genom förverkli-

Departements-
chefen.

gandet av det nu uppgjorda programmet för sjukhusets om- och tillbyggnad skulle de förefintliga bristfälligheterna på ett tillfredsställande sätt avhjälpas. Det synes alltså vara till fullo motiverat, att anslag av statsmedel beviljas för bestridande av en del utav de med ifrågakvarande byggnadsarbeten förenade kostnaderna.

De föreslagna grunderna för anordnandet av det ifrågasatta samarbetet giva mig icke anledning till någon erinran av principiell innebörd. Icke heller har jag något att erinra mot de med avseende å garnissonssjukhusets om- och tillbyggnad uppgjorda, slutgiltiga ritningar och kostnadsförslag.

Enligt det ursprungliga kostnadsförslaget, sådant detsamma förelades landstinget, beräknades sammanlagda kostnaden för ifrågakvarande utvidgningsarbeten uppgå till 1,980,000 kronor, därav landstinget skulle erlägga 1,000,000 kronor enligt följande beräkning:

Engångsutgift för förvärfvande av dispositionsrätt till	
40 sängplatser å det egentliga garnissonssjuk-	
huset ($8,100 \times 40 =$)	kronor 324,000: —
Hela kostnaden för utvidgning av epidemisjukhuset	» 500,000: —
Omkring en fjärdedel av kostnaderna för ny ekonomi-	
byggnad, desinfektionsanstalt m. m.	» 176,000: —
Summa kronor	1,000,000: —

Återstoden av kostnaderna, 980,000 kronor, skulle gäldas av statsverket.

På grund av under hand framställda erinringar från medicinalstyrelsens sida hava sedermera vissa ändringar i det ursprungliga förslaget ansetts böra vidtagas. Den härav föranledda merkostnaden, sammanlagt 166,000 kronor, har av sjukhuskommittén och arméförvaltningen föreslagits skola i sin helhet bestridas av statsverket. Detta förslag finner jag mig emellertid icke kunna biträda, särskilt med hänsyn därtill, att en betydande del, 96,000 kronor, av ifrågakvarande merkostnad belöper å epidemisjukhusets ombyggnad, vilken, såsom nyss nämnts, varit avsedd att helt bekostas av landstinget. En lämplig fördelning av kostnaderna synes mig vara, att staten och landstinget vardera gälda hälften av den till ($1,980,000 + 166,000 =$) 2,146,000 kronor beräknade totala kostnaden, eller således 1,073,000 kronor vardera; och torde man hava anledning att förvänta, att landstinget skall befinnas villigt åtaga sig den på detsamma sålunda ankommande ökade utgiften.

Från landstingets sida har gjorts framställning om att staten skulle

såsom amorteringslån tillhandahålla landstinget erforderligt belopp för gäldande av dess bidrag till ifrågavarande kostnader. Något lån av statsmedel synes mig visserligen icke böra ifrågakomma; möjlighet torde dock förefinnas för landstinget att på annat sätt tillgodose sitt lånebehov för berörda ändamål.

Den på statsverket belöpande kostnadssumman, 1,073,000 kronor, torde böra fördelas att utgå under loppet av tre år. Å 1922 års stat synes böra upptagas ett belopp av 358,000 kronor.

Vad slutligen angår den av arméförvaltningen berörda frågan om behovet av ökad personal vid garnisonssjukhuset, torde jag i detta sammanhang endast behöva framhålla, att någon av sjukhusets utvidgning betingad personalförstärkning givetvis icke erfordras, förrän de föreslagna om- och tillbyggnadsarbetena blivit fullbordade.

Under åberopande av vad jag nu anfört får jag hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att

dels medgiva, att i huvudsaklig överensstämmelse med av mig förordade grunder avtal må träffas med Norrbottens läns landsting angående vård av civila sjuka å garnisonssjukhuset i Boden,

dels ock för verkställande av härav påkallad om- och tillbyggnad av nämnda garnisonssjukhus bevilja ett anslag av 1,073,000 kronor samt därav å extra stat för år 1922 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 358,000 kronor.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lindman.